

Гордана Благојевић
gordanablago@gmail.com

Удружење српско-грчког пријатељства „Кантакузина“ из Смедерева: програм, идеје и стратегије*

Апстракт:

У овом истраживању се испитује институционализовано удруживање по националној припадности, на примеру Удружења српско-грчког пријатељства „Кантакузина“ из Смедерева. Посматра се феномен промовисања културе и традиције националне мањине (у овом случају, грчке) од стране припадника већинског народа (у овом случају, српског). Један од маркера који доприноси већој *видљивости* овог удружења је његово културно-уметничко друштво. Репертоар КУД-а садржи српске народне игре и сиртаки – стилизовану грчку игру новијег датума, изражавајући потребе и схватања својих чланова.

Кључне речи:

Удружење српско-грчког пријатељства, грчка национална мањина, Србија, Смедерево, *етничко (под)сећање*, народне игре

Увод

Прво удружење Грка у Србији основано је двадесетих година 20. века, у Београду. Друштвене и политичке промене од деведесетих година 20. века до данас, у Србији, утицале су, између осталог, и на формирање друштава српско-грчког пријатељства и разних удружења Грка у Србији. У овом раду, покушаћу да укажем на феномен који настаје када припадници већинског народа (у овом случају, српског) активно учествују у промовисању културе и традиције националне мањине (у овом случају, грчке). Посебну улогу у функционисању и афирмацији овог удружења има његово културно-уметничко друштво.

Овај рад је настао као резултат сопствених теренских истраживања, спроведених током 2013. и 2014. године, код једног дела припадника грчке националне мањине у Београду и Смедереву. Осим тога,

* Овај текст је резултат рада на пројекту број 177027: *Мултиетничкост, мултукултурализам, миграције – савремени процеси*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

истраживањем су обухваћени и пријатељи Удружења Грка у Србији „Кантакузина“ из Смедерева српске националности. Посебну захвалност на пруженој помоћи приликом истраживања дугујем председнику овог удружења господину Петру Родифцису-Нађу који ми је дао све неопходне податке о раду Удружења и Грчког националног савета у Србији.

Грци у Србији, у новијој историји

На територији Београда, грчки становници помињу се у 16. веку, тачније 1591. године. Од Евлије Челебије сазнајемо да су, у Београду на Дунаву, у 17. веку, постојале три «грчке махале» (Поповић 1927, 52). За време аустријске управе у Београду (1717-1738), такође је било Грка (Веселиновић 1994, 119-120). Грчка је, осим генералног конзула у периоду 1868-1880, у Београду имала углавном отправнике послова све до 1903. године (Терзић 1992, 382). Поред Београда, велики број Грка је живео у Земуну. Тамо су, средином 18. века, држали занатство и трговину (Поповић 1927, 80).

Током 20. века, може се пратити неколико таласа досељавања Грка у Србију. То су биле појединачне и групне миграције. На њих су утицали ратови и политичке околности (Благојевић 2008, 126). До првог таласа досељавања дошло је већ првих деценија 20. века, након протеривања Грка из Турске (1913-1914. и 1922-1923), а затим и из Бугарске (1918-1928). По завршетку Другог светског рата (1945-1949), око 90.000 Грка мигрирало је у Југославију и друге балканске државе (Ђорђевић-Јовановић 2004, 159). Од краја седамдесетих година 20. века, Грци су почели да долазе масовније у тадашњу Југославију, ради школовања, на студије. Током деведесетих година 20. века, ратни сукоби на територији некадашње Југославије и њен распад утицали су на смањење прилива страних студената. Међутим, чак и у том периоду, у Србији је било грчких студената, а има их и данас. Грчко пословно удружење у Србији основано је 2004. године и има 20 чланова оснивача. Један део грчких држављана који данас живе на територији Републике Србије доселио се због ступања у брачну заједницу са особом српске националне припадности (Благојевић 2008, 126). Грци рођени у Србији асимилovali су се већ у другој генерацији и углавном не говоре грчки језик. Гркиње су, уз ретке изузетке, приликом удаје прихватале мужевљево презиме. Дакле, у мешовитим браковима у којима је отац Србин, сви чланови породице имају српско презиме (Благојевић 2008, 127). Највећи део себе убраја у Србе грчког порекла.

Из истраживања која је обавила Јованка Ђорђевић-Јовановић, сазнајемо да је, у складу са подацима из МУП-а, у Србији, 2003. године,

боравило 597 Грка са привременим боравком (450 студената и 56 пословних људи). Исте године, свега 95 Грка је имало статус стално настањених. То су потомци старих породица и емигранти из 1945-1949, који су поново стекли грчко држављанство. Пописом из 2002. године, у Београду је регистровано 255 Грка (Ђорђевић-Јовановић 2004, 160-162). На попису 2011. године, тај број се, за територију Републике Србије, увећао на 725 (Попис 2011, 98). Овај пораст, једним делом, резултат је феномена који Александар Крел назива „етнички повратак“, тј. ситуације у којој један део популације почне да се изјашњава као припадник националне мањине од које су потицали њихови преци (Крел 2014, 157-158).

Данас, припадници грчке националне мањине живе широм Србије (у Београду, Новом Саду, Смедереву, Нишу, Сомбору, Панчеву, Суботици, Крагујевцу, Пожаревцу, Бору, Бачком Петровцу, Зрењанину). То представља тешкоћу у њиховом организовању и окупљању. Према подацима добијеним у грчком националном савету, значајан број припадника грчке националне мањине настањен је на територији Војводине. Према подацима добијеним у Грчком националном савету, у Новом Саду живи око 200 Грка. Претпоставља се да, осим оних који се изјашњавају као Грци, има и доста особа грчког порекла, које немају изражен национални идентитет или имају вишеструке идентитете.

Удружења

Припадници грчке националне мањине у Србији организовани су у више различитих удружења. Удружење Грка у Србији „Рига од Фере“ основано је 1996. године, као наследник првобитног Удружења Грка у Београду, основаног 1922. године (Ђорђевић-Јовановић 2004, 160-162). Удружење је, 2008. године, имало око 1.650 чланова (Благојевић 2008, 127). Поред овог постоје и следећа удружења: Удружење Грка и пријатеља Грчке „Елефтериос Венизелос“ из Новог Сада (основано 2006), Удружење грчких потомака „Грчка светлост“ из Ниша (основано 2001), Заједница Грка Србије „Елефтериос Венизелос“ из Београда (основана 2010)¹, Грчки културни центар „Слога“ из Суботице (2011). Осим тога, постоје и друштва српско-грчког пријатељства: Друштво српско-грчког пријатељства из Београда (основано 1991) (Влагојевић 2007, 74-75), Ново друштво српско-грчког пријатељства из Београда (основано 2001)², Удружење српско-грчког пријатељства „Кантакузина“ из Смедерева (основано 2007)³ и Друштво

¹ <http://www.ellines.rs/>

² <http://www.diogenis-valavanidis.org.rs/drustvo.html>

³ <http://www.sagapo.rs/>

српско-грчког пријатељства из Пожаревца (основано 2011). Ова удружења, осим припадника грчке националне мањине, окупљају и све остале грађане (независно од њихове националне припадности) који желе да дају подршку активностима у циљу афирмисања грчког идентитета, језика, обичаја и културе.

Национални савет грчке националне мањине (скраћено НСГНМ) основан је 2004. године, у Београду, на иницијативу Удружења Грка у Србији „Рига од Фере“ и залагањем његовог тадашњег председника Јаниса Саваса (Благојевић 2008, 127). Према подацима добијеним од НСГНМ, у складу са Законом о националним саветима националних мањина Републике Србије, у јуну 2010. године, у Србији су одржани први избори за нове Националне савете националних мањина. Грчка заједница је имала две изборне листе. На овим изборима за Грчки национални савет право учешћа је имало 876 лица. У складу са изборним резултатима, формиран је нови Грчки национални савет, који у свом саставу има 15 чланова (из Новог Сада, Земунa, Београда, Смедерева, Пожаревца, Јагодине и Ниша). Званично седиште НСГНМ у Србији налази се у Новом Саду.

Према Петру Родифцису-Нађу (председник НСГНМ за период јун 2010-јун 2012. године и председник Удружења српско-грчког пријатељства „Кантакузина“ из Смедерева), данас се грчка заједница у Србији суочава са три основна проблема. Као прво, то је велика територијална расејаност. Затим, непознавање грчког језика, као и необавештеност пропадника грчке националне мањине о правима која им држава Србија гарантује у циљу очувања њихових обичаја, културе, језика и информисања.

Удружење српско-грчког пријатељства „Кантакузина“

Удружење српско-грчког пријатељства „Кантакузина“ за подунавски округ, са седиштем у Смедереву, основано је у новембру 2007. године. Решењем Министарства за државну и локалну самоуправу Републике Србије, уписано је у Регистар удружења, као „добровољно, неполитичко, невладино и непрофитабилно удружење грађана“.

Удружење је добило назив према Ирени Кантакузин – Јерини Бранковић (1400 (?)-1457), жени деспота Ђурђа Бранковића (вл. 1427-1456). У народној традицији, позната је као *проклета Јерина*. Била је пореклом Гркиња, ћерка Теодора Кантакузина. Потицала је од солунске гране Кантакузина, који су родбински били повезани са владајућом династијом Палеолога (Спремић 1994, 64). Према Божидару Ферјанчићу, долазак Ирине Кантакузин у Србију и њен брак са Ђурђем Бранковићем (1414) имали су пресудан утицај на даљи прилив Грка у Србију (Ферјанчић 1987, 212). Њену браћу, Тому и Ђорђа Кантакузи-

на, деспот Ђурађ Бранковић је откупио од Турака, спасивши их погубљења. Они су учествовали у изградњи смедеревске тврђаве, почетком 15. века. Имала је петоро деце (Тодор Бранковић (1415-1428), Гргур Бранковић (1416/17-1459), Стефан Бранковић (1425-1476) – српски деспот, Лазар Бранковић (1421/27-1458) – српски деспот, Катарина Бранковић (1418/19-1492) (Nicol 1968, 213-221).

За визуелну презентацију, Удружење користи своје симболе – амблем, лого и заставу. Они су конципирани према уобичајеним принципима, у складу са вредностима које Удружење жели да презентује (Башић и Пантовић 2012, 55-56). Узимајући у обзир историјски аспект, приказана је кључна порука – српско-грчке културне везе са нагласком на супружничком пару деспотице Ирине Кантакузине и деспота Ђурђа Бранковића. Као препознатљив локални симбол, узета је Смедеревска тврђава. У средишњем делу амблема Удружења, приказана је бифора (готски прозор са Смедеревске тврђаве). Са леве стране, налази се деспот Ђурађ Бранковић, а са десне стране, деспотица Ирина Кантакузина. Приказани су по угледу на њихове представе у Есфигменској повељи деспота Ђурђа Бранковића. Са леве стране у односу на бифору, налази се стилизована српска државна заставица, а десно од бифоре је стилизована грчка државна заставица. Испред српске заставице, приказан је стилизовани сноп жита обавијен виновом лозом, а испред грчке заставице, стилизована маслинова грана. Изнад бифоре, налази се сунце – симбол Вергине. У амблему су исписани одговарајући елементи из назива Удружења. Лого удружења је симболична, једноставнија верзија амблема. Удружење има своју заставу светло плаве боје, оивичену ресама жуте боје. У средини заставе се налази амблем Удружења.

Унутрашња организација удружења

Удружење данас окупља око 250 чланова. Од тога је шест-седам породица грчког порекла, а остатак чине Срби. Оснивачи су припадници грчке националне мањине. Од 2008. године, у Смедереву, Удружење има своје просторије, у којима се окупљају његови чланови и њихови пријатељи. Пунолетни чланови удружења плаћају чланарину на годишњем нивоу која износи 1000 динара. Од 2010. године, Удружење учествује на изборима за Национални савет грчке националне мањине, са изборном листом „СаГаПо – Српско-грчко пријатељство“.

Према проценама Петра Родифциса-Нађа, председника удружења, око 20 породица у Смедереву има „грчке корене“, као на пример: Родифцис-Нађ, Коџас-Јовановић, Клидонас, Паралидис, Солунац, Дасукидис и др.

Активности Удружења

Према статуту Удружења, његов циљ је да подстакне грађане да се окупљају око заједничке идеје очувања српско-грчког пријатељства, подстицање интересовања за грчке традиције и њихово даље ширење и очување. Удружење организује различите културне, музичке, хуманитарне и спортске манифестације. У статуту удружења је истакнуто да су његове активности усмерене на „афирмацију грчке историје и културе, грчке традиције и обичаја, упознавање са грчким језиком“. Међутим, постоји идеја да би један део активности требало усмерити на организовање манифестација забавног и едукативног карактера преко којих би Грци могли да се упознају са српском културом и обичајима. То би могло да допринесе развоју културе и туризма локалне заједнице, у датом случају, Смедерева. Удружење прославља као своју славу Светог Димитрија Мироточивог два пута годишње: 26. октобра – по новом календару, који је у употреби у Грчкој православној цркви, и 8. новембра – по старом, који користи Српска православна црква.

Удружење је организовало бесплатну наставу грчког језика за своје чланове. У периоду од 2007. до 2010. године, наставу је водила Александра Најденов, професорка грчког порекла. Од 2010. до 2013. године, предавач је био учитељ Костас Турнидис. Од 2013. године до данас, предавач је поменута Александра Најденов.

Од свог основања, Удружење је, у сарадњи са Министарством културе Републике Србије, Националним саветом грчке националне мањине, амбасадом Републике Грчке у Србији и градом Смедеревом, реализовало низ пројеката. Тако је, на пример, Удружење реализовало наставу грчког језика, у сарадњи са амбасадом Републике Грчке у Србији и основном школом „Др. Јован Цвијић“ из Смедерева, кроз пројекат „Учимо грчки“, током три школске године, од 2010. до 2013. Удружење за дијаспору Републике Грчке послало је учитеља Костаса Турнидиса из Лептокарије (Грчка). У наведеном периоду, наставу је похађало укупно 200 ђака од првог до четвртог разреда основне школе. Настава је подразумевала двочас, који се одржавао једном недељно. Поред тога, након двочаса за децу, следио је двочас грчког језика за чланове Удружења. Током ове три године, часове грчког језика похађало је око 50 одраслих особа. Карактеристично је да су већину чиниле особе женског пола, око 90%. У популацији деце, 70% су чиниле девојчице.

Удружење је, током 2010-2011, организовало „Едукативну радионицу“ за учење грчког језика, у предшколској установи „Наша радост“, у Смедереву. У овој радионици је учествовало око 50 деце предшколског узраста. Удружење је организовало факултативну нас-

таву грчког језика и у смедеревској гимназији и у средњој техничкој школи.

Као секција Удружења, 2009. године, отворена је библиотека „Владимир Ж. Карић“, са фондом од око 4000 књига. Ову библиотеку је члан Удружења Владимир Ж. Карић (по мајци грчког порекла, из породице Колоњази) оставио за живота Удружењу, као свој легат.

Удружење има улогу у остваривању економске сарадње између привредних удружења и произвођача подунавског округа и Грчке. У сарадњи са домаћим и страним хуманитарним организацијама или самостално, Удружење је организовало хуманитарне акције, прикупљање и дистрибуцију хуманитарне помоћи угроженој деци и становништву у локалној заједници. Удружење организује одласке на привредне и туристичке сајмове у Грчкој, путовања, екскурзије и излете у земљи и иностранству. Тако је, на пример, у Грчкој, један део чланова Удружења посетио градове Едесу и суседно место Пелу, као и Волос и оближње Велестино – родно место Риге од Фере, у Грчкој познатијег као Рига Велестинац. Град Смедерево је „побратим“ са Волосом. Преко учитеља Косте Турнариса, Удружење је остварило везе и са Лептокаријом.

На иницијативу Удружења, у Смедереву се, од 2008, сваке године организује мултикултурална манифестација културно-забавног и такмичарског карактера, под називом „Дечији међунационални ускршњи фестивал, Смедерево“, у оквиру којег се одржава фолклорна манифестација „Међунационални фестивал дечијих КУД-ова, Смедерево“. Удружење учествује на привредно-туристичкој манифестацији „Смедеревска јесен“. Сваке године, Удружење организује „Српско-грчко вече“ са музичким програмом.

У фебруару 2014. године, Удружење је учествовало и на међународном скупу посвећеном сећању на жртве Другог светског рата и борби против фашизма, у граду Триполију, област Аркадија на Пелопонезу, у Грчкој. Представници Удружења имали су излагање у вези са експлозијом смедеревске тврђаве у јуну 1941. године и стрељањем ђака у Крагујевцу у октобру 1941. године.

Српско-грчко културно-уметничко друштво „Кантакузина“

У оквиру Удружења, од 2010. године, постоји секција за народне игре, која је, у марту 2013. године, прерасла у Српско-грчко културно-уметничко друштво (скраћено СГ КУД) „Кантакузина“. У статусу СГ КУД „Кантакузина“, стоји да су његове активности усмерене на очување и заштиту српског и грчког изворног народног стваралаштва: „КУД има за циљ да помаже стручни истраживачки рад у

области изворног народног стваралаштва, ради едукације и промовисања српског и грчког културног идентитета“.

Председник СГ КУД „Кантакузина“ је, такође, Петар Родифцис-Нађ, а уметнички руководилац је Бојан Лукић. Ансамбл броји око 20 чланова. То су деца и млади школског узраста од 6 до 18 година. КУД сарађује са већ поменутиим грчким учитељем народних игара Костом Турнидисом. У његову част су, у јуну 2013. године, у Центру за културу града Смедерева, организовали српско-грчко вече, под називом „Коста и ми“.

Од грчких игара, на репертоару имају *сиртаки* (грч. *συρτάκι*). Овај плес је добио назив као деминутив од назива за грчки народни плес „сиртос хорос“ (грч. *συρτός χορός*). Сиртаки је градска игра новијег датума, инспирисана грчком игром *хасапико* (Ράφτης 1995, 635). Према Петридесу, сиртаки представља упрошћену варијанту игре хасапико, са истим основним корацима и варијацијама, али другачијег стила (Petrides 1975, 34). У Грчкој се може чути мишљење да је сиртаки створен као кореографија за филм „Грк Зорба“ (1964), настао по роману Никоса Казанзакиса „Живот Алексиса Зорбе“, у режији Михаила Какојаниса. Музику за овај филм и плес компоновао је Микис Теодоракис.

„Сиртаки“ представља својеврстан феномен, јер га сами Грци не доживљавају као свој народни плес, а са друге стране – за велики број оних који нису Грци, представља синоним за грчки плес.

Ношње типа „евзони“ су набавили из Атине, укупно 24. То је заправо униформа почасне гарде, препознатљива свуда у свету као „нешто грчко“. СГ КУД је остварио сарадњу са другим културно-уметничким друштвима из Србије и иностранства, као учесник на разним манифестацијама широм Србије (током 2013 године: „Матерња реч“ у Иванову (Банат), Мраморак (Банат), „Шести дечији међународни ускршњи фестивал, Смедерево“ у Михајловцу, „Први међународни фестивал дечијих КУД-ова, Смедерево“). Препознатљиви су по стилизованој игри *сиртаки*, коју имају на свом репертоару.

Закључак

На основу свега наведеног, може се закључити да су активности Удружења српско-грчког пријатељства „Кантакузина“ из Смедерева, највећим делом, усмерене на промовисање грчке културе и *етничко присећање* својих чланова грчког порекла. Ово *присећање* представља део ширег феномена који је у српском друштву био посебно популаран деведесетих година 20. века, када се велики број грађана „присећао“ свог порекла и традиција. Већину чланова чине Срби који позитивно перцепирају грчко културно наслеђе. Знање језика, као једно од

битних обележја етничког идентитета, углавном недостаје, те је за све чланове организована настава грчког. У погледу имена, која такође представљају битни идентитетски маркер (Drljača 1988; Благојевић 2006; Крел и Ђорђевић Црнобрња 2014), веома честа су уобичајено српска, како лична имена, тако и презимена. Као главни фактор, остало је сећање на етничко порекло и жеља да се припада грчкој националној мањини.

Компарацијом са досадашњим проучавањима српске дијаспоре, могу се уочити сличности у избору симбола етничког идентитета. Наиме, у ситуацији када грчки језик, као основно средство комуникације недостаје, веома битну улогу има невербални језик народних игара са различитим слојевима етничке припадности.

Према Младени Прелић, заједничко извођење народних игара представља битно средство за симболично изражавање јединства групе (Прелић 1995, 197). Осим тога, истраживања спроведена у српској дијаспори су показала да култура миграната није истоветна са оном у матици (Благојевић 2010, 36). То је и случај код припадника грчке националне мањине у Србији. Народне игре, као фолклоризам (Прелић 1995, 206), представљају веома употребљив симбол етничког идентитета, посебно код миграната друге, треће и каснијих генерација. Разлог томе можемо тражити у чињеници да је релативно лакше савладати неку стилизовану народну игру, преко које ће се чланови неке групе етнички идентификовати, него језик. Углавном је у покрету и игри теже *чути* „страни нагласак“.

Ово истраживање је показало да чланови удружења „Кантакузина“, како српске, тако и грчке националне припадности, изражавају своје јединство и симпатије спрам грчког културног наслеђа, играјући плес који је, према њима, нешто карактеристично грчко, одевени у, према њиховом схватању, симболично грчко рухо. Међутим, иако игра сиртаки није традиционална народна игра, нити је одећа почасне гарде „евзони“ изворно народна ношња, у контексту удружења „Кантакузина“, и једно и друго постаје симбол њиховог грчког идентитета, онако како га они доживљавају, схватају и приказују. Осим тога, наступи СГ КУД-а на разним фестивалима доприносе већој *видљивости* овог удружења и грчке националне мањине.

Литература:

Башић, Ивана и Бранислав Пантовић. 2012. Лого и семиоза (од иконичког знака до симбола у функцији презентације српске културе). *Гласник Етнографског института САНУ* 60 (1): 49-64.

Благојевић, Гордана. 2006. Колонија Срба у Солуну – лична имена и етничко обележје према матичним књигама (1896-1945). *Гласник Етнографског института САНУ* LIV: 39-45.

Blagojević, Gordana. 2007. Greek and Serbian people through the functioning of Greek-Serbian Friendship societies from the 1990s. *Siris. Σέρρες: Έκδοση του Σύνδεσμου Φιλόλογων Νόμου Σερρών*: 73-79.

Благојевић, Гордана. 2008. „Етнички стереотипи: Срби виђени очима савремених Грка“. У *Слике културе некад и сад*, ур. Драгана Радојичић, 125-131. Београд: Етнографски институт САНУ.

Благојевић, Гордана. 2010. „Народне игре Срба у дијаспори као симбол етничког идентитета: досадашња истраживања у оквиру пројеката Етнографског института САНУ.“ У *Традиција – фолклор – идентитет*, ур. Гордана Благојевић и Ивица Тодоровић, 29-40. Сремски Карловци: Институт Академије СПЦ за уметности и конзервацију.

Благојевић, Гордана и Ивица Тодоровић (ур). 2010. *Традиција – фолклор – идентитет*. Сремски Карловци: Институт Академије СПЦ за уметности и конзервацију.

Butterworth, K. and S. Schneider (eds). 1975. *Rebetika*. Athens: Komboloi.

Веселиновић, Рајко. 1994. Србија под аустроугарском влашћу 1718-1739. *Историја српског народа* IV (1): 106-163.

Дрљача, Душан. 1988. Лично име као ознака етничког идентитета. *Етнолошке свеске* IX: 73-81.

Ђорђевић-Јовановић, Јованка. 2004. „Грци у Београд.“. У *Скривене мањине на Балкану*, ур. Биљана Сикимић, 157-175. Београд: Балканолошки институт (Посебна издања књ. 82).

Крел, Александар. 2014. *Ми смо Немци. Етнички идентитет припадника немачке националне мањине у Војводини на почетку 21. века*. Београд: Етнографски институт (Посебна издања књ. 80).

Крел, Александар и Јадранка Ђорђевић Црнобрња. 2014. Име и знак: лично име као симбол етничког идентитета војвођанских Немаца. *Гласник Етнографског института САНУ* LXII (2): 113-122.

Nicol, Donald M. 1968. *The Byzantine family of Kantakouzenos (Cantacuzenus) ca. 1100 – 1460; a Genealogical and Prosopographical Study*. Washington, D.C.: Dumbarton Oaks, Center for Byzantine Studies.

Petrides, Ted. 1975. „The dances of the rebetes“. In *Rebetika*, eds. K. Butterworth and S. Schneider, 27-33. Athens: Komboloi.

Поповић, Душан Ј. 1927. *О Цинцарима, прилози питању постанка наше чариције*. Београд: издање писца.

Прелић, Младена. 1995. *Срби у селу Ловри у Мађарској током XX века*. Будимпешта: Издан.

Радојичић, Драгана (ур). 2008. *Слике културе некад и сад*. Београд: Етнографски институт САНУ.

Ράφτης, Άλκης. 1995. *Εγκυκλοπαιδεία του Ελληνικού χορού*, Αθήνα: Θεάτρο Ελληνικών χορών „Δόρα Στράτου“.

Сикимић, Биљана (ур). 2004. *Скривене мањине на Балкану*. Београд: Балканолошки институт (Посебна издања књ. 82).

Спремић, Момчило. 1994. *Деспот Ђурађ Бранковић и његово доба*. Београд: Српска књижевна задруга.

Терзић, Славенко. 1992. *Србија и Грчка: 1853-1903. Борба за Балкан*. Београд: Историјски институт САНУ, Југословенска извозна и кредитна банка.

Ферјанчић, Божидар. 1987. Византинци у Србији прве половине XV века. *Зборник радова Византолошког института XXVI*: 173-215.

Извори:

Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Етноконфесионални и језички мозаик Србије. 2014. Београд: Републички завод за статистику. www.stat.gov.rs

<http://www.diogenis-valavanidis.org.rs/drustvo.html>

<http://www.sagapo.rs/>

<http://www.elines.rs/>

Gordana Blagojević

Association of Serbian-Greek Friendship “Kantakuzina” from Smederevo: Program, ideas and strategies

This study examines forming of institutional associations based on ethnic affiliation in the case of the Association of Serbian-Greek Friendship “Kantakuzina” from Smederevo. One observes the phenomenon to promote culture and tradition of the national minority (in this case Greek) by members of the majority people (in this case Serbian). This Association mainly aims its activity at the promotion of Greek culture and *recollection of ethnic memories* by its members of Greek origin. One of the markers that contribute to the greater *visibility* of this Association is its cultural and artistic society, which performs Serbian folk dances and Sirtaki – more recent stylized Greek dance.

Key words: Association of Serbian-Greek friendship, Greek national minority, Serbia, Smederevo, “recollection of ethnic memories”, folk dances